

ΚΑΒΑΛΑ. Οι γεωγραφικές και ιστορικές ιδιαιτερότητες της εξόντωσης και των Ελλήνων Εβραίων της ανατολικής Μακεδονίας από το Γ΄ Ράιχ, αναλύθηκαν και παρουσιάστηκαν στη διάρκεια των εργασιών της ημερίδας, που διοργάνωσε το Σαββατοκύριακο 21-23.10.17, στην Καβάλα η Ελβετική προεδρεία της Διεθνούς Συμμαχίας για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος (International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA).

Η ημερίδα, που φιλοξενήθηκε στη νέα πτέρυγα του Αρχαιολογικού Μουσείου Καβάλας, αποτέλεσε και ευκαιρία απόδοσης τιμής στα εκατοντάδες θύματα της ναζιστικής θηριωδίας, που βρήκαν τραγικό θάνατο στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, όταν τα βουλγαρικά στρατεύματα κατοχής, που είχαν τη διοίκηση της ανατολικής Μακεδονίας κατ' εντολήν των συμμάχων τους Γερμανών, συγκέντρωσαν τον εβραϊκό πληθυσμό της Καβάλας και της Δράμας και τους οδήγησαν κάτω από απάνθρωπες συνθήκες στους τελικούς προορισμούς των εκτελέσεών τους.

Στην ημερίδα συμμετείχαν πρέσβεις, πρόξενοι και εκπρόσωποι του διπλωματικού σώματος στην Ελλάδα από τα κράτη μέλη του ΙΗΡΑ, όπως επίσης μέλη του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος, μέλη των εβραϊκών κοινοτήτων από τη Λάρισα και τον Βόλο όπως επίσης ιστορικοί και ερευνητές.

«Μήπως υπάρχει ακόμα ζήτημα αντισημιτισμού στην Ελλάδα»

Ανοίγοντας τις εργασίες της ημερίδας η δήμαρχος Καβάλας, Δήμητρα Τσανάκα, υπογράμμισε ότι «η εκδήλωση έχει εξαιρετικά μεγάλη σημασία και χρησιμότητα, η οποία προκύπτει κυρίως από τον στόχο που έχει θέσει ο ΙΗΡΑ και συμπυκνώνεται στην παιδαγωγική διάσταση που μπορεί και πρέπει να έχει το Ολοκαύτωμα στην εκπαιδευτική κοινότητα.

Είναι αλήθεια και πρέπει να γίνει από όλους παραδεκτό ότι η εξαφάνιση, σχεδόν, των εβραϊκών κοινοτήτων του ελλαδικού χώρου, κυρίως κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, πέρασε στα “ψιλά” της Ιστορίας που διδασκόταν στο σχολείο, ενώ για δεκαετίες σπάνια

μνημονεύοταν στον δημόσιο λόγο, αντίθετα με όσα συμβαίνουν σε άλλες χώρες της δυτικής Ευρώπης».

«Τα ερωτήματα», συνέχισε η δήμαρχος, «που προκύπτουν από τα παραπάνω είναι σημαντικά: Μήπως θεωρήθηκε το Ολοκαύτωμα των εβραϊκών κοινοτήτων της Ελλάδος από την κρατική, πολιτική και επιστημονική ελίτ ως γεγονός δευτερεύον μπροστά στους πολέμους και τις πολιτικές αναταράξεις του ελληνικού εικοστού αιώνα; Υπάρχουν προκαταλήψεις που εδράζονται σε θρησκευτικούς ή άλλους λόγους; Θεωρούνταν σε όλες τις εποχές “πραγματικοί” Έλληνες οι Εβραίοι στο θρήσκευμα και Έλληνες στην ιθαγένεια πολίτες, ιδίως οι κάτοικοι των κοινοτήτων της Βορείου Ελλάδος, συμπεριλαμβανομένης και της κραταιάς κοινότητας της πόλης μας, που μετρούσαν λίγα χρόνια από την ενσωμάτωση στον ελληνικό εθνικό κορμό; Μήπως εν κατακλείδι υπήρχε ή υπάρχει ακόμα ζήτημα αντισημιτισμού στη χώρα μας; Όλα τα παραπάνω ερωτήματα ζητούν απαντήσεις. Και οι απαντήσεις, είμαι σίγουρη ότι, προκύπτουν εύκολα μέσα από τις δράσεις και τις προσπάθειες του ΙΗΡΑ με τις εκπαιδευτικές κοινότητες».

Οι προτεραιότητες της ελβετικής προεδρίας στον ΙΗΡΑ

Ο πρόεδρος της Ελβετίας στην Ελλάδα, δρ. Hans-Rudolf Hodel, στην εισήγησή του, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στους στόχους του ΙΗΡΑ και στις προτεραιότητες που έχει θέσει η Ελβετική προεδρεία σημειώνοντας «είναι ένδειξη της διαρκούς δέσμευσής μας να διατηρήσουμε τη μνήμη των θυμάτων του ναζιστικού καθεστώτος.

Ποιος είναι ο λόγος αυτής της δέσμευσης;

Πρώτον: για τα εγκλήματα των Ναζί κατά της ανθρωπότητας και τα τρομερά δεινά του εβραϊκού λαού και τα εκατομμύρια άλλων θυμάτων του ναζιστικού καθεστώτος είναι υποχρέωση όλων μας να διατηρούμε τη μνήμη και να ευαισθητοποιούμε, για να καταπολεμήσουμε οποιαδήποτε μορφή γενοκτονίας σήμερα και στο μέλλον.

Δεύτερον: η Ελβετία δεν ήταν ποτέ νησί. Η Ελβετία είναι μέρος της Ευρώπης και η ιστορία της είναι στενά συνδεδεμένη στην ευρωπαϊκή ιστορία. Οι Ελβετοί πολίτες δολοφονήθηκαν στο Άουσβιτς και σε άλλα στρατόπεδα συγκέντρωσης και εξόντωσης. Ορισμένοι από αυτούς δεν έλαβαν την υποστήριξη που ελπίζουν και αξίζουν από τις

ελβετικές διπλωματικές αντιπροσωπείες στο εξωτερικό. Άλλοι Ελβετοί πολίτες του εξωτερικού έκαναν κάθε δυνατή προσπάθεια για να σώσουν τους Εβραίους».

Ο ειδικός γραμματέας Θρησκευτικής και Πολιτιστικής Διπλωματίας του Υπουργείου Εξωτερικών και επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στον ΙΗΡΑ, Δρ Ευστάθιος Λιανός Λιάντης, που είχε την ευθύνη του συντονισμού των ομιλητών του πάνελ, υπογράμμισε την ανάγκη της διατήρησης και διάσωσης όλων εκείνων των γεγονότων και μαρτυριών ώστε να μην επαναληφθούν ποτέ στο μέλλον εγκλήματα τέτοιο είδους σε βάρος κανενός έθνους, φυλής και θρησκεύματος.

Ο ανθρωπισμός του Ελβετού πρέσβη το 1943

Ο δρ Βασίλης Ριτζαλέος, μεταδιδακτορικός ερευνητής του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ, πρώην μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας στον ΙΗΡΑ, στην ομιλία του αναφέρθηκε στις προσπάθειες του Ελβετού Πρέσβη στη Βουλγαρία το 1943 για τη διάσωση των Ελλήνων Εβραίων εκείνης της περιόδου.

Ο κ. Ριτζαλέος υπογράμμισε μεταξύ άλλων ότι «η ελληνική εμπειρία του Ολοκαυτώματος στην ανατολική Μακεδονία και Θράκη κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου δεν έχει συγκεντρώσει το ενδιαφέρον αρκετών ερευνητών στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα.

Ανάμεσα στις άλλες άγνωστες πτυχές του Ολοκαυτώματος στη βουλγαρική ζώνη κατοχής περιλαμβάνονται και οι ενέργειες του Ελβετού πρέσβη στο Σόφια, Charles Redard (1884 – 1954), για τη ματαίωση του εκτοπισμού των Ελλήνων Εβραίων στην Πολωνία και τη μεταφορά τους στην Παλαιστίνη. Οι ενέργειές του αυτές χαρακτηρίζονται από διπλωματικές ικανότητες στις διαπραγματεύσεις και αισθήματα ανθρωπισμού για τα θύματα. Ωστόσο η απόβαση της βουλγαρικής κυβέρνησης ήταν μη αναστρέψιμη».

Ο δρ. Πωλ Ισαάκ Χάγουελ, μέλος της ελληνικής αντιπροσωπείας του ΙΗΡΑ και της Επιτροπής για τη Γενοκτονία των Ρομά στην εισήγησή του αναφέρθηκε στο χρονικό του βίαιου εκτοπισμού και της εξόντωσης του εβραϊκού πληθυσμού της ανατολικής Μακεδονίας με τη συνδρομή της Βουλγαρίας υπογραμμίζοντας ότι «βρισκόμαστε εδώ για να θυμηθούμε, αλλά κύρια για να τονίσουμε τη ενεργή βούληση δράσης όλων των κρατών – μελών της

ΙΗΡΑ στο τρίπτυχο “έρευνα- εκπαίδευση- μνήμη”, με αφετηρία τα τότε τραγικά συμβάντα κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Στόχος μας είναι το παρόν και το μέλλον όπου θέλουμε να βάλουμε το λιθαράκι μας για την πλήρη εξάλειψη των οιονδήποτε διακρίσεων & προκαταλήψεων και, το ευκαίο, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας να αποτελέσουν μια μακρινή ιστορική ανάμνηση».

«Σήμερα», σημείωσε ο κ. Χάγουελ, «η Δημοκρατική Βουλγαρία είναι φίλη χώρα, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ. Η Ελλάδα, στην Ολομέλεια της ΙΗΡΑ στη Γενεύη τον Ιούνιο 2017, στήριξε το αίτημά της για αναβάθμισή της στη βαθμίδα Σύνδεσης – Liaison στη Συμμαχία, ένα βήμα για πλήρες μέλος. Η ειλικρινής ενθύμηση είναι, ταυτόχρονα, ο καταλύτης και η εγγύηση της ενδυνάμωσης των σχέσεων φιλίας και καλής γειτονίας μεταξύ των χωρών μας».

Στην ημερίδα έγινε και παρουσίαση του εβραϊκού πληθυσμού στην Ξάνθη, από τον Δρ. Βασίλη Αϊβαλιώτη, γραμματέα του Δ.Σ. του Πολιτιστικού και Αναπτυξιακού Κέντρου Θράκης που εδρεύει και λειτουργεί στην Ξάνθη.

Πηγή: [ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ, 23.10.2017](#) , ΑΠΕ-ΜΠΕ, Β. Λωλιδης